

Πρόλογος

Λίμνη Ισίκ Κουδ, Κεντρική Ασία, φθινόπωρο του 19 π.Χ.

Ο ήλιος ξεπρόβαλε στον ουρανό ανατολικά, θολός και κόκκινος από ένα στρόβιλο σκόνης που υψωνόταν από την έρημο. Ο άντρας έφτασε στην κορυφή του λόφου, κι εκεί ίσιωσε το θώρακα στους ώμους του και το μεγάλο ξίφος στην πλάτη του. Από κάτω απλωνόταν μια ακτή γεμάτη βράχια και μια μεγάλη έκταση νερού που έμοιαζε να απλώνεται ως το άπειρο. Είχε γευτεί το νερό και ήταν πιο πολύ γλυκό παρά αλμυρό· δεν είχαν φτάσει λοιπόν στον Ωκεανό, και ο ορίζοντας μπροστά τους δεν ήταν η πύρινη άκρη του κόσμου. Μισόκλεισε τα μάτια για να δει το σημείο όπου η λίμνη στένευε και τα πανύψηλα χιονισμένα βουνά χαμήλωναν, σχηματίζοντας ένα πέρασμα που οδηγούσε πέρα από την οροσειρά, κάτω από τον ήλιο που ανέτελλε. Ο έμπορος του τα είχε περιγράψει όλα αυτά,

αλλά ακόμη δεν ήταν σίγουρος. Μήπως ήταν ήδη νεκροί; Μήπως είχαν περάσει τον ποταμό Στύγα; Μήπως αυτά που έβλεπαν ήταν τα Ηλύσια Πεδία; Για πρώτη φορά αισθάνθηκε φόβο. Το καταλαβαίνουν οι νεκροί ότι έχουν περάσει στον άλλο κόσμο;

«Λικίνιε!» ακούστηκε μια βροντερή φωνή. «Τσακίσου γύρνα πίσω!»

Ο άντρας χαμογέλασε κουρασμένα. Σήκωσε το χέρι και κοίταξε κάτω τους άλλους. Τον περίμεναν από την άλλη όχθη ενός παγωμένου χειμάρρου, όπου τα νερά από τα λιωμένα χιόνια που γέμιζαν τη λίμνη περνούσαν ορμητικά από ένα επικίνδυνο φαράγγι. Είχαν διασχίσει το φαράγγι το προηγούμενο βράδυ και τώρα ο ίδιος είχε περάσει πάλι το χειμάρρο αντίστροφα για να ανεβεί ως εδώ. Νωρίτερα εκείνο το πρωί ο έμπορος τον είχε οδηγήσει στο μυστικό μέρος όπου ήταν κρυμμένο το σκάφος. *Ο έμπορος.* Ο Λικίνιος είχε την αίσθηση ότι τον μύριζε ακόμη, ότι μύριζε το φόβο του. Τον είχε αλυσοδέσει σε ένα βράχο πίσω από το λόφο. Δεν θα ζούσε για πολύ ακόμη. Θυμήθηκε αυτό που του είχε πει ο έμπορος ξανά και ξανά, απελπισμένα, καθώς τον έσερνε. Ότι ήξερε πού είναι ο μεγαλύτερος θησαυρός του κόσμου. Ο τάφος ενός αυτοκράτορα, ο μεγαλύτερος που είχε δει ποτέ ο κόσμος, κάπου πέρα από τον ανατολικό ορίζοντα. Θα τους έδειχνε το δρόμο. Θα έβρισκαν βασιλικά πλούτη. Θα ζούσαν σαν αυτοκράτορες όλοι τους. Θα έβρισκαν την αθανασία. *Την αθανασία.*

Ο Λικίνιος δεν είχε πειστεί. Οι άλλοι είχαν μαγευτεί από την ιστορία του. Ήταν αυτό που ήθελαν να ακούσουν, το δέλεαρ που είχε οδηγήσει τόσο πολλούς στο θάνατο σε αυτή τη διαδρομή. Όμως ο Λικίνιος ακόμη δεν ήταν σίγουρος. Κοίταξε πάλι στον ορίζοντα· μετά γύρισε νότια. Είχε πάρει τη σωστή απόφαση; Κοίταξε ξανά την ακτή της λίμνης. Από την απέναντι

πλευρά ήταν το στρατόπεδό τους, ορθογώνιο, περικυκλωμένο από μυτερούς πασσάλους στραμμένους προς τα έξω. Το έδαφος ήταν σκληρό σαν βράχος, και το προηγούμενο βράδυ παρότι όλοι τους ήταν εξουθενωμένοι, έσκαψαν ένα χαντάκι και στοίβαξαν το πετρώδες έδαφος σε ανάχωμα, όπως είχαν εκπαιδευτεί να κάνουν. Και είχαν βάσιμους λόγους γι' αυτό. Αντιμετώπιζαν έναν νέο, τρομακτικό εχθρό, ο οποίος άρχισε να τους καταδιώκει για πρώτη φορά αφού επιτέθηκαν στους Σογδιανούς* και έπιασαν τον έμπορο. Ήταν ένας εχθρός που τον άκουγαν αλλά δεν τον έβλεπαν, και είχαν συγκρουστεί μαζί του μέσα στο τρομερό σκοτάδι που αγκάλιαζε το φαράγγι το προηγούμενο βράδυ. Ένας εχθρός που είχε δοκιμάσει όλη τους τη στρατιωτική δύναμη και την πονηριά. Τη δύναμη και την πονηριά *Ρωμαίων λεγεωνάριων*.

Έκαναν πορεία εδώ κι εβδομάδες. Σαράντα χιλιόμετρα καθημερινά, όταν το επέτρεπε το έδαφος. Όμως αυτός ο εφιάλτης είχε αρχίσει πολύ πιο παλιά, πριν από μια ολόκληρη ζωή. Τριακόσια χιλιόμετρα ανατολικά από την ακτή της Μεσογείου, στο πεδίο της μάχης των Καρρών. Από εκεί έκαναν πάνω από δύο χιλιάδες χιλιόμετρα μέχρι το Μερβ, την πόλη των Πάρθων. Έκαναν πορεία αλυσοδεμένοι, ενώ οι νικητές τους μαστίγωναν. Αν κάποιος σκόνταφτε, τον αποκεφάλιζαν επιτόπου. Γι' αυτό, είχαν μείνει μόνο οι πιο ανθεκτικοί. Και τώρα, τριάντα τέσσερα χρόνια αργότερα, είχαν αποδράσει και έκαναν πορεία πάλι, χίλια εξακόσια χιλιόμετρα μέσα από έρημο και βουνά, μέσα στην καυτή ζέστη και το παγερό κρύο, μέσα από αμμοθύελλες και χιονοθύελλες που σκέπαζαν το παρελθόν τους και το έκαναν σκιά. Είχαν ακολουθήσει τη διαδρομή του Μεγάλου

* Κάτοικοι της αρχαίας Σογδιανής, περιοχής ανάμεσα στον ποταμό Όξο (τον σημερινό Αμού Ντάρια) και τον ποταμό Ιαξάρτη (τον Σιρ Ντάρια), στο σημερινό Ουζμπεκιστάν και Τατζικιστάν. (ΣΤΜ)

Αλεξάνδρου. Στα άκρα του έρημου κάμπου πέρα από το Μερβ είχαν περάσει τον τελευταίο από τους βωμούς του Αλέξανδρου, ένα μεγάλο μνημείο που σημείωνε το ανατολικό όριο της κατάκτησής του. Είχαν σκάψει εκεί αναζητώντας κάποιο θησαυρό, αδιαφορώντας πια για την οργή των θεών. Είχαν βρει μερικά νομίσματα, αλλά τίποτε άλλο. Μπροστά τους υψωνόταν ένα τρομερό τείχος από βουνά και η διαδρομή των караβανιών. Άλλοι από το Μερβ είχαν αποδράσει από αυτόν το δρόμο πριν από είκοσι χρόνια σχεδόν και είχαν φτάσει ειδήσεις, φήμες που διαδόθηκαν ανάμεσα στους φυλακισμένους σαν πυρκαγιά, για μεγάλες στρατιές που πολεμούν πέρα από τα βουνά, στρατιές που θα πλήρωναν βασιλικές αμοιβές για μισθοφόρους, για στρατιώτες που είχαν πολεμήσει κάποτε για τη Ρώμη.

Τώρα όμως υπήρχε κι ένας άλλος λόγος. Ο Λικίνιος θυμήθηκε τι του είχε πει ο έμπορος. Ένας μεγάλος τάφος, θαμμένος κάτω από μια χωμάτινη πυραμίδα, φτιαγμένος από εβδομήντα χιλιάδες σκλάβους. Ένας τάφος που ο έμπορος μπορούσε να τους τον ανοίξει. Ο τάφος του μεγαλύτερου αυτοκράτορα που είχε γνωρίσει ποτέ ο κόσμος, ενός αυτοκράτορα που θα τους έκανε να ξεχάσουν τον Αλέξανδρο. Ένας τάφος με όλα τα πλούτη του κόσμου, πλούτη που θα γίνονταν δικά τους, για να ζήσουν σε ένα μέρος όπου θα τους είχαν για θεούς.

Ήταν πενήντα άτομα συνολικά όταν κατάφεραν να ξεφύγουν από την πόλη. Πέρασαν μέσα από ένα άνοιγμα που έκαναν στα τείχη και πήραν μαζί τους όλο το χρυσάφι που μπορούσαν να κουβαλήσουν. Οι μισοί είχαν σκοτωθεί πριν απομακρυνθούν πολύ. Η διαδρομή των караβανιών, η διαδρομή των εμπόρων, ήταν ελικοειδής, μπερδεμένη, όχι ένας δρόμος αλλά πολλοί, και αρκετές φορές είχαν φτάσει σε αδιέξοδο, ανεβαίνοντας όλο και πιο ψηλά στο βουνό, μέσα από όλο και πιο στενά περάσματα, ώσπου έφταναν σε μέρη με χιόνι, μέρη τόσο

ψηλά ώστε να μην πετά εκεί ούτε αετός και η φωτιά να καίει με μια χλωμή φλόγα, όπου αγκομαχούσαν προσπαθώντας να πάρουν ανάσα, νιώθοντας έντονα τη θνητή τους φύση καθώς παραβίαζαν τον οίκο των θεών. Κατέβαιναν κάτω πάλι, και συνέχιζαν την πορεία τους. Έπρεπε να βρουν έναν οδηγό. Και χρειάζονταν τροφή. Η απεγνωσμένη, αχόρταγη πείνα τους τους έκανε να μοιάζουν σαν τα αγριόσκυλα που ρίχνονταν στους ταξιδιώτες σε αυτά τα μέρη, πιο πολύ στους ετοιμοθάνατους και σε όσους ξέκοβαν από τα караβάνια. Και η μοίρα έκανε τα σκοτεινά της μάγια πρώτα στον ένα σύντροφό του και μετά στον άλλο. Είχαν δεχτεί ξανά τέτοιες επιθέσεις από άλλες συμμορίες που χτυπούσαν τα караβάνια, τώρα όμως τους ακολουθούσε κάποια διαφορετική σκοτεινή δύναμη, τους κυνηγούσε από τη στιγμή που έσπρωξαν τον έμπορο μπροστά και του είπαν να βρει ένα δρόμο για να βγουν από αυτό το εφιαλτικό μέρος.

Ο Λικίνιος είδε τον Φάβιο να ανεβαίνει στο λόφο. Κοίταξε τους άλλους που πήγαιναν στο σκάφος κουβαλώντας τα σακιά με τα λάφυρα, με επικεφαλής τον Μάρκο, το ναυπηγό από την Ακουιλία, που θα πρόσεχε να μην το βουλιάξουν από το βάρος. Ψηλάφισε το πουγκί του, νιώθοντας το σχήμα του. Το είχε πάρει από τον έμπορο όταν τον βρήκαν. Υπήρχε άλλο ένα πουγκί, ίδιο ακριβώς, και ο Λικίνιος το είχε δώσει στον Φάβιο. Ο έμπορος τους ικέτευε να μην ανοίξουν τα πουγκιά και να τα κρατήσουν ξεχωριστά. Του έκαναν το χατίρι γιατί τον χρειάζονταν. Ο Λικίνιος δεν ήξερε ακόμη τι υπήρχε μέσα στο πουγκί. Θα το άνοιγε αφού πρώτα τελείωνε με τον έμπορο κι έβρισκε κάπου ένα μέρος να κοιμηθούν εκείνη τη νύχτα. Τα υπόλοιπα λάφυρα τα είχαν πάρει από τους Σογδιανούς. Οι έμποροι διέσχισαν τον κάμπο προς τα δυτικά, με καμήλες φορτωμένες σακιά γεμάτες πολύτιμα πετράδια, υφάσματα, ένα πανί που λαμπύριζε και

το ονόμαζαν *σηρικών*.* Οι λεγεωνάριοι τους σκότωσαν όλους, εκτός από έναν. Πάντα σκότωναν όλους όσους συναντούσαν. Αυτή ήταν η δουλειά τους. Μετά, άναψαν μια μεγάλη πυρά κι έριξαν τα πτώματα, τα υφάσματα, τα πάντα, κι έφαγαν σε σημείο σκασμού. Ήταν τόσο πεινασμένοι που ροκάνιζαν τα κόκαλα σαν σκυλιά. Είχαν βρει ασκιά με κρασί και αφού μέθυσαν, έκοψαν τα χαλινάρια από τις καμήλες κι έφτιαξαν χοντροκομμένα σίδερα για σημάδεμα. Και σημαδεύτηκαν. Ο Λικίνιος θυμόταν ακόμη την οσμή της καμένης σάρκας. Κοίταξε το χέρι του, το έσφιξε και παρατήρησε το αίμα που ανάβλυσε και γρήγορα έπηξε. Το έγκουμα θα άφηνε μια καλή ουλή που θα έσβηνε όλες τις άλλες ουλές από τα μαστιγώματα και τους ξυλοδαρμούς και τις παλιές ουλές της μάχης. Πονούσε σαν τον Άδη, αλλά του άρεσε ο πόνος. Τον βοηθούσε να εστιάσει. Έτσι είχαν εκπαιδευτεί. Έτσι είχαν επιβιώσει, τριάντα τέσσερα χρόνια υποδουλωμένοι, να τους μαστιγώνουν την ημέρα και να τους αλυσοδένουν τη νύχτα, ενώ έχτιζαν τα τείχη της πόλης των Πάρθων. Οι περισσότεροι είχαν πεθάνει. Εκείνοι που απέμειναν ήταν οι πιο σκληροί. Έσφιξε δυνατά τη γροθιά του και γρύλισε. Το σημάδι με το οποίο σφραγίστηκαν ήταν ένας αριθμός χαραγμένος ανεξίτηλα στην ίδια την ψυχή τους: XV. Δέκατη Πέμπτη Απολλώνια. Η χαμένη λεγεώνα. Μια λεγεώνα φαντασμάτων. *Η δική τους λεγεώνα.*

Ήταν λες κι οι ψυχές τους είχαν παγώσει μέσα τους τα τελευταία τριάντα τέσσερα χρόνια. Δέκα χιλιάδες είχαν φύγει από το πεδίο της μάχης στις Κάρρες. Είχαν απομείνει μόνο εννιά τώρα, ένας λιγότερος από την προηγούμενη μέρα. «Αδελφέ», ψιθύρισε φέρνοντας στο νου του τον Άππιο. «Χαίρε και αντίο. Θα ξανασυναντηθούμε στα Ηλύσια Πεδία». Είχαν περάσει τη

* Μεταξωτό (ΣΤΜ)

νύχτα σε ένα τρομερό μέρος γεμάτο απότομες χαράδρες και αδιέξοδα, που το διαπερνούσαν τα βογκητά και τα ουρλιαχτά των πνευμάτων που παραμόνευαν εκεί. Ο ουρανός μαύρισε και άρχισε να μπουμπουνίζει και να αστράφτει, λες κι ο ίδιος ο Δίας κομμάτιαζε τον ουρανό. Ο άνεμος ούρλιαζε πίσω τους σαν δράκοντας που ξερνάει φωτιά μέσα στις χαράδρες, με τις γλώσσες της δηλητηριασμένης ανάσας του να τους γυρεύουν φτάνοντας σε κάθε γωνιά κι εσοχή. Ζάρωσαν κάτω από τις ενωμένες ασπίδες τους, κάνοντας το σχηματισμό της χελώνας όπως είχαν εκπαιδευτεί, προστατευμένοι από τις τετράγωνες ασπίδες που είχαν κατασκευάσει μόνοι τους, ενώ η βροχή έπεφτε σαν καταρράκτης και ταυτόχρονα τους σφυροκοπούσαν τα βέλη του εχθρού. Ο Άππιος μισοτρελάθηκε, άρχισε να ουρλιάζει στους εχθρούς να ξεμυτίσουν, να πολεμήσουν σαν άντρες. Βγήκε από το σχηματισμό και τον χτύπησε ένα βέλος. Ο Λικίνιος τον έσυρε πάλι πίσω, ενώ ο Άππιος, με τα μάτια γουρλωμένα, έβγαζε κιόλας τον επιθανάτιο ρόγχο. Και συνέχισε να τον σφίγγει με όλη του τη δύναμη, ακόμη και αφού είχε πεθάνει μέσα σε τρέμουλο και σπασμούς. Ο θάνατος στη μάχη όπως πραγματικά ήταν, όχι όπως τον απεικόνιζε κάποτε ο Λικίνιος σε πέτρινα γλυπτά για τους πελάτες του στη Ρώμη. Του είχε μισοσαλέψει και του ίδιου πασάλειψε το σώμα του με το αίμα, γκρέμισε τον τοξότη από το άλογο μουγκρίζοντας από μανία, τον άρπαξε από το λαιμό και του τον έστριψε· του ξέσκισε τα μάτια. Ήταν άνθρωποι και όχι δαίμονες, φώναζε στους συντρόφους τους, και αφού ήταν άνθρωποι μπορούσαν να τους νικήσουν. Ξεκόλλησε από τα χέρια του καβαλάρη ένα μεγάλο ξίφος με λαβή-γάντι σε σχήμα τίγρης και του έβγαλε τον φολιδωτό θώρακα και τον έριξε στην πλάτη του. Μετά, σήκωσε το κομμένο κεφάλι από τα μακριά μαλλιά πλεγμένα κότσο. Όμως οι άλλοι λεγεωνάριοι είχαν φύγει κιόλας, παίρνοντας μαζί τους το πτώμα του Άππιου και αφήνοντάς

τον να παλεύει πίσω, ώσπου τελικά γλίστρησε και του έπεσε το κεφάλι στο χάος ενός μεγάλου καταρράκτη.

Βρήκε την αποδεκατισμένη ομάδα του ώρες αργότερα, στην άκρη της λίμνης, να σέρνει ξοπίσω της τον έμπορο. Είχαν βρει ογκόλιθους με μυστηριώδη σκαλίσματα και είχαν βάλει εκεί τον Άππιο με το όπλο του, έναν σπασμένο μπρούντζινο ξιφοπέλεκυ. Είχαν βάλει νομίσματα πάνω στα μάτια του, το ένα από το βωμό του Μεγάλου Αλεξάνδρου, το άλλο ένα παράξενο νόμισμα με μια τετράγωνη τρύπα, που είχαν πάρει από τους Σογδιανούς. Δεν μπορούσαν να ρισκάρουν τον καπνό μιας φωτιάς, αλλά ο Λικίνιος, ο πρώην γλύπτης, με μια σμίλη που είχε φτιάξει, χάραξε μερικά λόγια σε ένα βράχο δίπλα στο πτώμα. Έγραψε στην πέτρα τον ιερό αριθμό της λεγεώνας τους, ώστε ο Χάρος να γνωρίζει πού να πάει τον Άππιο όταν θα ερχόταν να τον πάρει, για να βρει και όλους τους άλλους, τη λεγεώνα των φαντασμάτων.

Ο Φάβιος έφτασε στην κορυφή του λόφου και ήρθε και κάθισε κάτω, στραμμένος προς τα ανατολικά. Ο Λικίνιος κάθισε κι αυτός, παραμερίζοντας το σπαθί στην πλάτη του, με το γυαλιστερό μεταλλικό γάντι σε σχήμα τίγρης να ξεπροβάλλει πάνω από τον ώμο του. Ο Φάβιος ήταν από τις Άλπεις, ψηλός, με γαλανά μάτια και κόκκινα μαλλιά που διακρίνονταν ακόμη παρά το γκριζάρισμα. Για λίγο δεν μίλησαν. Ήταν αδελφοποιοί, οι τελευταίοι από το *contubernium*,* τους οκτώ που απάντησαν στην κλήση στα όπλα όταν ο Ιούλιος Καίσαρας εκστράτευσε κατά της Γαλατίας. Έτρωγαν, στρατοπέδευαν και πολεμούσαν μαζί εκείνες τις ένδοξες ημέρες της λεγεώνας. Το ίδιο και ο Άππιος. Ο Λικίνιος κοίταξε στο μέρος όπου τον είχαν βάλει, μια θλιβερή ερημιά γεμάτη βράχους. Μετά, έβγαλε κάτι από ένα πουγκί στη

* Η μικρότερη οργανωμένη ομάδα του ρωμαϊκού στρατού, με περίπου δέκα άντρες που μοιράζονταν το ίδιο αντίσκηνο. (ΣτΜ)

ζώνη του και το έδωσε στον Φάβιο. Ήταν μια μικρή λεία πέτρα, ελαφριά, με μια τρύπα στη μέση. Ο Φάβιος την πήρε και την κοίταξε. «Έχει το χρώμα του μελιού», είπε. «Κάτι έχει μέσα. Ένα κουνούπι».

«Την πήρα από το σώμα του Άππιου», είπε ο Λικίνιος. «Ήταν κειμήλιο, του το είχε δώσει η μητέρα του. Είναι μια παράξενη πέτρα που την έλεγε καυσόλιθο. Είναι από τις ακτές της θάλασσας στη βόρεια Γερμανία. Θυμάσαι τα σχήματα που είχαν στις ασπίδες τους οι Γαλάτες που πολεμήσαμε στην Αλέσια, τα ζώα που στροβιλίζονταν; Βλέπεις, εδώ έχει τα ίδια σχήματα χαραγμένα πάνω στην πέτρα. Η μητέρα του Άππιου ήταν Γερμανίδα, ξέρεις. Έλεγε πως αυτή η πέτρα είναι για τα παιδιά. Τους φέρνει καλοτυχία. Και ο Άππιος ήλπιζε μια μέρα να κάνει παιδί. Του είχα υποσχεθεί ότι αν σκοτωθεί κι εγώ ζήσω, θα την πάρω. Με κάποιον άγνωστο τρόπο την κράτησε, όλα εκείνα τα χρόνια στα λατομεία».

«Δεν θέλω ούτε να σκέφτομαι πού την έκρυψε», είπε ο Φάβιος. «Σίγουρα σε δύσκολο μέρος».

«Θα μας λείψει».

«Μέχρι τα Ηλύσια Πεδία».

Ο Λικίνιος σφάλισε το πουγκί. «Είναι δικό σου. Είμαστε γέροι, όχι όμως χούφταλα, και μπορεί μια μέρα να ξεφύγεις απ' όλα αυτά και να βρεις μια γυναίκα και να κάνεις παιδί. Η δική μου ηλικία είναι πια περασμένη για τέτοια πράγματα. Είχα ένα παιδί κάποτε, ένα αγόρι που τώρα πια τα μαλλιά του θα είναι γκριζα, και δεν πρόκειται να κάνω άλλο. Κράτα την για να θυμάσαι τον Άππιο. Να με θυμάσαι, αδελφέ. Να μας θυμάσαι όλους, σήμερα».

Ο Φάβιος πήρε την πέτρα χωρίς να πει τίποτα. Ο Λικίνιος τον κοίταξε καλά-καλά. Ο Μακρόβιος, ο δερματοποιός, τους είχε φτιάξει σανδάλια από δέρμα καμήλας, καλά, ανθεκτικά σανδάλια για πορεία, που έδεναν στις κνήμες τους μέχρι τα

γόνατα. Με αυτά μπορούσαν να πάνε παντού. Κι αν εξαιρούσες αυτά τα σανδάλια, έμοιαζαν σαν βάρβαροι. Ο Φάβιος κρατούσε όπλα που τα είχε αρπάξει στην πορεία, όπως και τα ρούχα του, ένα θώρακα κι ένα δερμάτινο χιτώνιο σκληρό από το ξεραμένο αίμα, πάνω στο οποίο είχε ράψει όπως-όπως κομμάτια από έναν αλυσιδωτό θώρακα των Πάρθων. Ο θώρακας ήταν φτιαγμένος με τον ρωμαϊκό τρόπο και χρησίμευε περισσότερο για να τον προστατεύει από τα ξίφη, ενώ το καινούριο χιτώνιο του Λικίνιου ήταν από τετράγωνα μεταλλικά κομμάτια που σταματούσαν μερικά από τα βέλη και τον προστάτευαν κάπως από τον άνεμο. Ο Φάβιος είχε το καλύτερο όπλο τους, ένα κοντό μπρούντζινο σπαθί, κατάλληλο για να καρφώνει τον αντίπαλο, σκεπασμένο με περίτεχνα ξένα σχήματα, δράκοντες και τίγρεις και δαίμονες. Ήταν σαν τον ρωμαϊκό *gladius*, τέλειο για μάχη από κοντά. Το μακρύ ξίφος στην πλάτη του Λικίνιου ήταν κατάλληλο για να χτυπάς τον εχθρό με τη λεπίδα, και ήταν τρομερά κοφτερό. Το προηγούμενο βράδυ είχε κόψει το κεφάλι του εχθρού σαν να ήταν λάχανο. Όμως τα χτυπήματα με το πλάι της λεπίδας αφήνουν το σώμα εκτεθειμένο, και οι Ρωμαίοι δεν ήταν συνηθισμένοι να πολεμούν έτσι. Θα έβαζε τον Ρούφο, το μεταλλουργό, να το κοντύνει. Μετά όμως θυμήθηκε ότι και ο Ρούφος ήταν νεκρός. Δεν είχε σημασία τώρα. Άπλωσε τα γυμνά του χέρια. «Κοίτα πώς είμαστε. Σχεδόν δεν νιώθω πια το κρύο. Το δέρμα μου έχει γίνει σαν πετσί καμήλας. Κι όταν σκοτώνω τώρα, το κάνω με γυμνά χέρια».

«Μπορεί να γινόμαστε θεοί».

«Θεοί είναι οι αδελφοί μας που έφυγαν».

Όταν ο Λικίνιος άκουγε τον Φάβιο να μιλά, ηχούσε ακόμη στ' αυτιά του η φωνή ενός νέου, αλλά όταν κοίταζε έβλεπε έναν άντρα γερασμένο, με γκριζα γένια και λευκά μαλλιά, ήδη στα μισά του δρόμου για τα Ηλύσια Πεδία. Την προηγούμενη μέρα,

όταν ήταν τύφλα στο μεθύσι και αφού είχαν σηματοδευτεί, έκοψαν τα μαλλιά και τις γενειάδες τους σε μια ετοιμασία για την τελική μάχη. Δεν περίμεναν να επιζήσουν από τη χαράδρα και ήθελαν να είναι περιποιημένοι όταν θα έβρισκαν τους συντρόφους τους στα Ηλύσια Πεδία. Ο Λικίνιος έπιασε το κρανίο του. Ήταν τραχύ, σκληρό, όπως και όλα τα άλλα μέρη του σώματός του, σαν το φρεσκοκομμένο μάρμαρο που ψηλάφισε κάποτε στο εργαστήριό του στη Ρώμη. Έπιασε τις ουλές γύρω από τους καρπούς του, χοντρές σαν πετσί ελέφαντα. *Τριάντα τέσσερα χρόνια αλυσοδομένοι.* Είχαν καταφέρει να επιβιώσουν, αλλά ένιωθε σαν να ήταν όλοι τους ζωντανά φαντάσματα, άντρες που οι ψυχές τους τους είχαν εγκαταλείψει από καιρό, από εκείνη την ημέρα στο πεδίο της τρομερής μάχης στις Κάρρες.

«Θυμάσαι τη μάχη;» ρώτησε ο Φάβιος.

«Πάντα».

Εκείνη η εκστρατεία ήταν καταδικασμένη από την αρχή. Στρατηγός τους ήταν ο Κράσσος· ο Κράσσος που θεωρούσε τον εαυτό του ισάξιο του Καίσαρα. Ο Λικίνιος ξεφύσηξε. Ο Κράσσος ο τραπεζίτης, ο Κράσσος που ήθελε μόνο χρυσάφι. Τον απεχθάνονταν, τον μισούσαν περισσότερο κι από τους Πάρθους εχθρούς τους. Όταν πέρασαν τον Ευφράτη, ξέσπασαν κεραυνοί και αστραπές, κι ένας τρομερός άνεμος, μισός ομίχλη μισός θύελλα. Και μετά, το ιερό λάβαρο του αετού της λεγεώνας γύρισε από την άλλη μεριά από μόνο του. *Από μόνο του.* Σαν να τους έλεγε να γυρίσουν πίσω. Αυτοί όμως συνέχισαν την πορεία. Το αβάσταχτο δεν ήταν η ήττα· ήταν η ήττα χωρίς τιμή. Ο Κράσσος ήταν πολύ αδύναμος χαρακτήρας για να πεθάνει από το ίδιο του το ξίφος και χρειάστηκε να τον σκοτώσει ο ίδιος του ο τριμπούνος.* Ο καημένος ο Γάιος

* Ένας από τους έξι αξιωματικούς, που εναλλάσσονταν στη διοίκηση μιας λεγεώνας κατ' έτος. (ΣΤΜ)

Πακκιανός, ο *primus pilus** της πρώτης κοόρτης,** που έτυχε να μοιάζει περισσότερο με τον Κράσσο, πιάστηκε από τους Πάρθους. Αυτοί του φόρεσαν κόκκινο γυναικείο φόρεμα και τον διαπόμπευσαν έτσι, με σαλπικτές και ραβδούχους σε καμήλες μπροστά του, και κομμένα κεφάλια Ρωμαίων να κρέμονται από πελέκεις γύρω του. Οι Πάρθοι του γέμισαν το λαιμό με λιωμένο χρυσάφι χλευάζοντας τον Κράσσο, τον άνθρωπο που νόμιζε πως η πληρωμή και οι υποσχέσεις του χρυσού είναι η μοναδική εγγύηση της αφοσίωσης ενός στρατιώτη.

Το χειρότερο όμως δεν ήταν αυτό. Το ακόμη χειρότερο ήταν ότι έχασαν τον αετό, που οι Πάρθοι τους τον άρπαξαν μπροστά στα μάτια τους. Και από τότε, ήταν όλοι τους φαντάσματα, και οι ζωντανοί και οι νεκροί.

«Έχει ο έμπορος τίποτα νέα από τη Ρώμη;» ρώτησε σιγανά ο Φάβιος. «Είσαι ο μόνος που μιλάει ελληνικά. Και άκουσα ελληνικούς ήχους καθώς μας ικέτευε».

«Έχει πάει πολλές φορές στα Βαρύγαζα, ένα μέρος στην Ερυθρά Θάλασσα, όπου έρχονται οι έμποροι από την Αίγυπτο. Εκεί πήγαινε το σογδιανό караβάνι και εκεί έμαθε κι αυτός ελληνικά». Ο Λικίνιος δίστασε για μια στιγμή· δεν ήξερε πώς θα το πάρει ο Φάβιος. «Υπάρχουν κάποια νέα για τη Ρώμη, φίλε μου».

«Α!» Ο Φάβιος έσκυψε μπροστά. «Ενδοξα νέα, ελπίζω».

«Λέει ότι οι πόλεμοι έχουν πάψει από καιρό. Λέει ότι υπάρχει μια νέα ειρήνη». Έβαλε το χέρι του στον ώμο του Φάβιου. «Και ότι η Ρώμη κυβερνιέται τώρα από έναν αυτοκράτορα».

** «Πρώτος στίχος», ο ανώτατος εκατόνταρχος μιας λεγεώνας και διοικητής της πρώτης κοόρτης, που ήταν στρατιωτικός καριέρας και σύμβουλος του λεγάτου. (ΣτΜ)

* Στρατιωτική μονάδα του ρωμαϊκού στρατού, το ένα δέκατο της λεγεώνας. (ΣτΜ)

«Αυτοκράτορα;» Ο Φάβιος τον κοίταξε διαπεραστικά, με μάτια που άστραφταν. «Ο Ιούλιος Καίσαρας. Ο στρατηγός μας. Είναι ο μόνος που θα μπορούσε να γίνει αυτοκράτορας. Πρέπει να είναι αυτός».

Ο Λικίνιος έκανε ένα αρνητικό νεύμα. «Ο Καίσαρας έχει πεθάνει από καιρό. Το ξέρεις κι εσύ κι εγώ μέσα στην καρδιά μας. Αν ήταν αυτοκράτορας, θα μας αναζητούσε. Όχι, είναι κάποιος άλλος. Η Ρώμη έχει αλλάξει».

Ο Φάβιος σκυθρώπιασε. «Τότε, θα αναζητήσω τον Καίσαρα στα Ηλύσια Πεδία. Δεν θα υπηρετήσω άλλον αυτοκράτορα. Έχω δει τι κάνουν οι αυτοκράτορες, στην Παρθία. Είμαστε πολίτες-στρατιώτες».

Ο Λικίνιος άπλωσε πάλι τα χέρια του, ροζιασμένα, γεμάτα ουλές, σκεπασμένα από ξεραμένο αίμα και βρομιές, με δύο ακροδάχτυλα κομμένα. «Πολίτες...» είπε θλιμμένα. «Πριν από τριάντα πέντε χρόνια, ίσως. Είναι αυτά ακόμη χέρια γλύπτης;»

Ο Φάβιος έσκυψε προς το μέρος του. «Θυμάσαι τον Κουίντο Βάριο, αυτόν που τον έκαναν οι Πάρθοι επιστάτη στο νότιο τμήμα των τειχών; Τον πρώτο εκατόνταρχο της τρίτης κοόρτης; Ήταν χτίστης στον Κόλπο της Νεάπολης πριν καταταχθεί και ήξερε να δουλεύει καλά το κονίαμα. Έπεισε τον Πάρθο βεζίρη πως η σκόνη που μας έπνιγε όλους μας τόσα χρόνια είναι βασικό συστατικό του κονιάματος, σαν την ηφαιστειακή σκόνη στη Νεάπολη. Φυσικά, δεν ήταν τίποτα τέτοιο. Ο Βάριος εκτελέστηκε πριν από χρόνια για κάποια ασήμαντη αφορμή, αλλά από τότε βάζαμε τη σκόνη στο κονίαμα. Αυτά τα τείχη που χτίσαμε για τριάντα τέσσερα χρόνια δεν θα αντέξουν ούτε δέκα. Να το θυμάσαι αυτό. Θα θρυμματιστούν και θα γίνουν σκόνη. Αυτός είναι ο πολίτης-στρατιώτης. Χρησιμοποιεί όλες τις ικανότητές του ως πολίτη στον πόλεμο».

«Και ένας πολίτης-στρατιώτης μπορεί να επανέλθει στην πολιτική ζωή».

«Τι σκέφτεσαι;»

«Ο έμπορος είπε και κάτι άλλο».

«Λέγε, Λικίνιε».

«Είπε ότι ο αυτοκράτορας διαπραγματεύτηκε ειρήνη με τους Πάρθους. Είπε ότι έχει δει ένα νέο νόμισμα που έβγαλαν για τον εορτασμό της ειρήνης. Τη γιόρτασαν σαν να είναι μεγάλος θρίαμβος. Και είπε πως οι αετοί επιστράφηκαν».

Ο Φάβιος κούνησε θυμωμένος το κεφάλι. «Αδύνατον! Σου λέει παραμύθια. Ήξερε ποιοι είμαστε, ήξερε για τον λεηλατημένο θησαυρό των Πάρθων. Πρέπει τα νέα για εμάς να διαδόθηκαν στη διαδρομή των караβανιών. Ήθελε να σε ευχαριστήσει και σκέφτηκε πως ένα ψέμα περί αυτοκράτορα θα μας κάνει να χαρούμε. Ε λοιπόν, έκανε λάθος. Έπρεπε να τον είχαμε πετσόκψει μαζί με τους άλλους».

«Τότε όμως δεν θα φτάναμε ποτέ εδώ. Αυτός μας οδήγησε μέσα από τη χαράδρα».

«Θα είχαμε πεθάνει πολεμώντας. Θάνατος με τιμή».

«Αν επιστράφηκαν οι αετοί, τότε μπορούμε να επιστρέψουμε κι εμείς, με τιμή».

Ο Φάβιος δίστασε. «Η επιστροφή των αετών θα ήταν θρίαμβος αυτού του αυτοκράτορα, όχι δικός μας. Εμείς θα ήμαστε ανεπιθύμητοι». Κοίταξε έντονα τον Λικίνιο. «Όμως σε ξέρω πολύ καλά, αδελφέ. Σκέφτεσαι το γιο σου».

Ο Λικίνιος δεν μίλησε. Μισοκλείνοντας τα μάτια κοίταξε τον ήλιο που ανέβαινε πάνω από τον ανατολικό ορίζοντα, ρίχνοντας μια πορτοκαλί λάμψη στην επιφάνεια της λίμνης. Ο γιος του. Ένας γιος που δεν θα τον γνώριζε, που δεν ήταν παρά ένα μωρό της αγκαλιάς όταν είχε φύγει για την εκστρατεία. Ένας

γιος που θα συνέχιζε την τέχνη του πατέρα του, όπως είχαν κάνει πολλές γενιές πριν από αυτόν. Σκέφτηκε αυτό που είχε πει ο Φάβιος. Έχω δει τι κάνουν οι αυτοκράτορες. Όμως οι αυτοκράτορες δεν υποδουλώνουν μόνο και τρομοκρατούν. Χτίζουν επίσης παλάτια, ναούς. Θα υπήρχε δουλειά για ένα γλύπτη σε αυτή τη νέα Ρώμη.

«Μην τρέφεις αυταπάτες», είπε ο Φάβιος. «Αν αυτά που λέει ο έμπορος είναι αλήθεια, ο κόσμος έχει αλλάξει. Η Ρώμη μάς ξέχασε. Έχουμε μόνο τον εαυτό μας. Αυτή την ομάδα των συντρόφων, των αδελφών. Όλα τα άλλα έχουν χαθεί».

«Ο γιος μου μπορεί να ζει ακόμη».

«Ο γιος σου κατά πάσα πιθανότητα είναι ήδη στα Ηλύσια Πεδία. Μπορεί να έγινε κι αυτός πολίτης-στρατιώτης, να πολέμησε και να πέθανε με τιμή. Σκέψου κι αυτό».

Ακούστηκε ένα πνιχτό ξεφωνητό από κάπου πίσω από το λόφο. Ο Φάβιος άρπαξε τη λαβή του ξίφους του, αλλά ο Λικίνιος τον σταμάτησε. «Ο έμπορος είναι. Είναι αλυσοδεμένος».

«Νόμιζα ότι τον σκότωσες. Αυτό ήρθες να κάνεις εδώ».

«Ήθελα να δω αν λέει την αλήθεια. Να βεβαιωθώ ότι το σκάφος δεν είναι κανένα ναυάγιο».

«Πες μου πάλι τι είπες. Πρέπει να ξεκινήσουμε τώρα. Έχει πια χαράξει».

«Είπε ότι εκεί που υψώνεται λάμποντας ο ήλιος είναι η Χρυσή, η χώρα του χρυσού. Για να φτάσεις εκεί, πρέπει πρώτα να περάσεις τη λίμνη, μετά να διασχίσεις ένα πέρασμα, έπειτα να περάσεις την έρημο, ένα μέρος χειρότερο απ' όλα όσα έχουμε αντέξει ως τώρα, που ρουφάει τους ανθρώπους και τους καταπίνει για πάντα. Ακολουθείς τα караβάνια ανατολικά και φτάνεις σε μια μεγάλη πόλη που λέγεται Θίνα. Και εκεί, οι πιο γενναίοι θα βρουν την αυτοκρατορία του ουρανού, όλα τα πλούτη

του κόσμου, που περιμένουν όποιους μπορέσουν να νικήσουν τους δαίμονες που καταδίωξαν τον έμπορο. Εκεί μας περιμένει ένας θησαυρός για να γίνει δικός μας».

Ο έμπορος μιλούσε πολύ. Τους είχε πει όλα όσα ήθελαν να ακούσουν. Δεν είχε κρύψει τίποτα. Αυτό ήταν το λάθος του. Δεν ήταν συνηθισμένος να παζαρεύει με τη Μοίρα.

Ο έμπορος είχε πει και κάτι άλλο στον Λικίνιο καθώς τον αλυσόδενε. Προς Νότο υπήρχε μια άλλη διαδρομή. Πρώτα έβρισκες μεγάλα βουνά και μετά το βασίλειο της Βακτρίας. Και μετά από αυτό, έναν μεγάλο ποταμό, που τον είχε περάσει ο Μέγας Αλέξανδρος. Και νότια από κει, αμέτρητα χιλιόμετρα, περνώντας μέσα από τη ζούγκλα και ακολουθώντας την ακτή, υπήρχε μια διαδρομή προς ένα μέρος που λέγεται Ραμάγια· και εκεί υπήρχαν Ρωμαίοι. Η διαδρομή έκρυβε ανείπωτους κινδύνους. *Να προσέχετε πάντα τον τίγρη*, είχε πει. Όμως από αυτό το μέρος, όπως και από τα Βαρύγαζα, τα εμπορεύματα μεταφέρονταν με πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα –πλούτη από τη Χρυσή και τη Θίνα, σηρικό και πολύτιμα πετράδια, νεφρίτης και κασσία και μαλάβαθρο*– και από κει έφταναν στη Ρώμη. *Στη Ρώμη*.

Ο Λικίνιος έσφιξε το χέρι του Φάβιου δυνατά, όσο πιο δυνατά μπορούσε – μια χειρονομία σύνδεσης ανάμεσά τους, από τότε που πάλευαν όντας νεαροί νεοσύλλεκτοι. Χαλάρωσαν και οι δύο κι αγκαλιάστηκαν, και μετά έσπρωξαν απότομα ο ένας τον άλλο. Γέροι, που έπαιζαν σαν παιδιά. Ο Λικίνιος χούφτωσε το πουγκί που είχε πάρει από τον έμπορο κι έδειξε το άλλο στη ζώνη του Φάβιου. «Πριν φύγουμε... Δεν χρειάζεται να καθυσχάζουμε πια τον έμπορο με υποσχέσεις. Μπορούμε λοιπόν να δούμε τι του κλέψαμε».

* Φύλλα του φυτού *Cinnamotum tamala*, του ίδιου γένους με την κανέλα και την κασσία, από τα οποία παρασκευαζόταν ένα αρωματικό έλαιο. (ΣτΜ)

Ο Φάβιος πετάχτηκε όρθιος και τράβηξε τη ζώνη του για να μοιράσει το βάρος του αλυσιδωτού θώρακα. «Έχουμε ώρα γι' αυτό αργότερα». Έδειξε την παραλία όπου οι άλλοι ήταν καθισμένοι στα κουπιά και τους έκαναν νεύματα. «Το σκάφος είναι έτοιμο».

«Το σκάφος για τον άλλο κόσμο μάς περιμένει πολύ καιρό τώρα, αδελφέ».

«Δεν εννοώ το Χάροντα, ανόητε. Εννοώ το δικό μας σκάφος. Το σκάφος για την ελευθερία. Το σκάφος που θα μας οδηγήσει στα αμύθητα πλούτη. Θα πάμε ανατολικά, στη Χρυσή».

«Πήγαινε εσύ. Εγώ πρέπει να τελειώσω με τον έμπορο. Έρθε η ώρα του».

«Χαίρε και αντίο, αδελφέ! Είτε σε αυτό τον κόσμο είτε στον επόμενο».

Ο Λικίνιος τον κοίταξε. *Ο φίλος του είχε καταλάβει.*

Ο Φάβιος κατέβηκε τρέχοντας το λόφο χωρίς να κοιτάξει πίσω. Ο Λικίνιος σηκώθηκε και πήγε προς την άλλη κατεύθυνση, προς το μέρος όπου είχε αφήσει τον έμπορο. Ο ουρανός στα δυτικά σκούραινε πάλι και φωτιζόταν από αστραπές πάνω από το πέρασμα από το οποίο είχαν περάσει, και ο Λικίνιος αισθάνθηκε τις πρώτες σταγόνες της βροχής. Ο αέρας ήταν παράξενα ακίνητος, όπως πριν ξεσπάσει η θύελλα την προηγούμενη νύχτα. Θα τους προλάβαινε, αν δεν ξεκινούσαν τώρα. Ήξερε ότι ο Φάβιος δεν θα καθυστερούσε και οι άλλοι θα τον ακολουθούσαν. Ήταν ο εκατόνταρχός τους. Και ο Φάβιος ήξερε ότι δεν είχαν χρόνο για χάσιμο. Θα υπήρχαν κι άλλα σκάφη κρυμμένα όπως αυτό που είχαν βρει, σκάφη που είχαν αφήσει άλλοι ταξιδιώτες. Ήταν και η διαδρομή γύρω από τις ακτές. Ο εχθρός τους είχε άλογο και θα κινούνταν γρήγορα. Ο Λικίνιος κοίταξε πάλι το πέρασμα και είδε τις απόκρημνες ράχες της χαράδρας να διαγράφονται στο φως από τις μακρινές αστραπές. Η βροχή

δυνάμωσε ξαφνικά και ο Λικίνιος κατέβηκε γλιστρώντας την πλαγιά. Η βάρκα είχε κρυφτεί από το λόφο τώρα και προς Νότο έβλεπε μόνο τους πρόποδες των βουνών σκεπασμένους από ομίχλη. Γύρισε προς το κοίλωμα. Ο έμπορος ήταν ακόμη εκεί, ξαπλωμένος στο έδαφος, με τα χέρια του αλυσοδεμένα πάνω από το κεφάλι του γύρω από ένα βράχο.

Ο Λικίνιος τράβηξε το μεγάλο ξίφος από τους δερμάτινους βρόχους που το κρατούσαν στην πλάτη του, έβαλε το χέρι του μέσα στο χρυσό γάντι κι έπιασε την εγκάρσια λαβή. Κοίταξε την εικόνα της τίγρης και μετά σκούπισε τη λεπίδα στον πήχη του. Βρήκε μια ρωγμή στο βράχο, έβαλε μέσα τη λεπίδα και μετά τη λύγισε ώσπου έσπασε. Τώρα η λεπίδα είχε μήκος λίγο πάνω από μισό μέτρο και κατέληγε σε μια ακανόνιστη μύτη. Πολύ καλύτερα έτσι. Έμοιαζε περισσότερο με το ρωμαϊκό ξίφος, το *gladius*. Στράφηκε στον έμπορο. Είχε πιστέψει πως υπήρχε μία πιθανότητα να σωθεί, γι' αυτό τους οδήγησε μέσα από τη χαράδρα σε αυτό το μέρος. Τώρα όμως καταλάβαινε πως είχε φτάσει το τέλος του. Ο Λικίνιος γονάτισε: ήταν τόσο κοντά που του μύριζαν οι μασχάλες του άλλου, η ανάσα του, έτσι όπως μυρίζουν τα ζώα όταν στριμώχνονται, παγιδεύονται. Έβαλε τη σπασμένη μύτη της λεπίδας κάτω από το στήθος του εμπόρου. Έβλεπε την καρδιά του να βροντάει.

Εδώ, δεν υπήρχε σωστό και λάθος.

Σκότωναν. Αυτή ήταν η δουλειά τους.

Ο έμπορος σήκωσε το κεφάλι. Ο Λικίνιος θυμήθηκε το γιο του. Ήταν σαν να έβλεπες ένα παιδί: ο έμπορος ήταν το ίδιο ανήμπορος. Αυτό όμως ήταν διαφορετικό. Ο έμπορος κοντανάσαινε βραχνά, με το πρόσωπό του παραμορφωμένο από τρόμο, το στόμα του μισάνοιχτο, να τρέχει σάλια. Ο Λικίνιος μύρισε μια απαίσια δυσωδία από χαμηλά και γύρισε το κεφάλι του από την άλλη νιώθοντας ναυτία. Γονάτισε για να ρίξει το βάρος του στο

ξίφος, και για πρώτη φορά είδε ότι ο έμπορος ήταν διαφορετικός από τους άλλους Σογδιανούς. Τα μάτια του ήταν λιγότερο λοξά, τα ζυγωματικά του πιο ψηλά, και είχε ένα αραιό μουστάκι. Είχε δέρμα κατοίκου της πόλης, όχι νομάδα της ερήμου. Μετά, θυμήθηκε τι του είχε πει. Ότι καταγόταν από μια χώρα μακρινή, προς τα ανατολικά, από μια μεγάλη πόλη. Είπε πως ήξερε για τον τάφο. Ότι ήξερε πώς να μπουν μέσα. Ότι ήταν ο επιστάτης του τάφου. Μιλούσε ασταμάτητα, σε μια απελπισμένη προσπάθεια να τον μεταπεισεί.

Ο έμπορος προσπαθούσε να μιλήσει πάλι τώρα, κοιτάζοντας το πουγκί που του είχε πάρει ο Λικίνιος. Μιλούσε με βραχνό ψίθυρο, και τα ελληνικά του είχαν τόσο βαριά ξενική προφορά ώστε ο Λικίνιος σχεδόν δεν τα καταλάβαινε.

Ο παππούς του το είδε και το άρπαξε, το μεγαλύτερο άστρο στον ουρανό.

Ο παππούς του, διακοσίων χρόνων, είχε κρατήσει το μυστικό. Αυτός, ο Λίου Τζιαν, το πήρε για να το επιστρέψει στη θέση του, αλλά τον καταδίωξαν.

Και τώρα, θα καταδιώξουν κι εσένα.

Ο έμπορος προσπάθησε να σηκώσει το κεφάλι του από το έδαφος. Τα ελληνικά του ακούστηκαν καθαρά ξαφνικά, σαν να ήξερε πως αυτά τα λόγια θα ήταν τα τελευταία του. «Πήρε το ουράνιο κόσμημα. Η θέση του είναι πάνω από τον τάφο του αυτοκράτορα. Είναι χωρισμένο σε δύο μέρη. Το ένα μέρος είναι μπλε, λάπις λάζουλι από τα βουνά της Βακτρίας· το άλλο είναι πράσινο, περιδίδοτο, από το νησί στην Ερυθρά Θάλασσα. Πρέπει αυτό που έχεις να το πας στα ορυχεία λάπις λάζουλι και να το κρύψεις εκεί. Αυτό είναι το μόνο μέρος όπου δεν θα γίνεται αισθητή η δύναμη της πέτρας. Δεν πρέπει ποτέ να ενώσεις τις δύο πέτρες μεταξύ τους για να γίνει ολόκληρο το κόσμημα. Μόνο ο αυτοκράτορας πρέπει να έχει αθανασία. Εκείνοι που

ακολουθούν θα σε καταδιώξουν ανελέητα. Δεν πρέπει ποτέ να τους επιτραπεί να αποκτήσουν τη δύναμη».

Ο έμπορος έπεσε πίσω, με τα χείλη του να τρέμουν. Ο Λικίνιος παρέμεινε ακίνητος. Ξαφνικά, κατάλαβε. Ο θησαυρός για τον οποίο φλυαρούσε ο έμπορος την προηγούμενη μέρα, ο θησαυρός από τον τάφο του αυτοκράτορα, δεν ήταν σε κάποιο μακρινό μέρος στα ανατολικά. *Ήταν εδώ.* Έπιασε το πουγκί στη μέση του και ψηλάφισε το σχήμα μέσα. Πετάχτηκε πάνω, ανέβηκε σκοντάφτοντας στο χείλος του κοιλώματος και κοίταξε στη λίμνη. Ήταν πολύ αργά. Οι άλλοι είχαν απομακρυνθεί κιόλας από την ακτή, κωπηλατώντας με όλη τους τη δύναμη. Είχαν δει την καταιγίδα που ερχόταν. *Ο Φάβιος δεν θα το μάθαινε ποτέ.* Ο Λικίνιος γύρισε πάλι στον έμπορο. Αισθανόταν άδειος μέσα του, μετέωρος. Είχε χάσει τον μεγαλύτερο θησαυρό απ' όλους, την αθανασία, για το ανέλπιδο όνειρο να βρει το γιο του;

Γύρισε προς τη σκοτεινή καταιγίδα που ζύγωνε. Ο άνεμος έκανε τα μάτια του να τσουζούν. Ήταν γεμάτος από την κόκκινη σκόνη που στροβιλιζόταν γύρω από τη λίμνη από τα ανατολικά, και τώρα είχε σηκωθεί από τον μανιασμένο αέρα της καταιγίδας που πλησίαζε από το πέρασμα. Και ξαφνικά, τον άκουσε πάνω από τα μακρινά μπουμπουνητά. Στην αρχή, μόλις που διακρινόταν, σαν το βρόντο των σφυγμών στ' αυτιά του, και μετά έγινε πιο δυνατός, πιο επίμονος. *Ένας τυμπανισμός.* Θυμήθηκε το προηγούμενο βράδυ. Άλογα να ορθώνονται στα πίσω πόδια, μαύρα άλογα με κίτρινα μάτια, με την κόκκινη σκόνη να μπαινοβγαίνει στροβιλίζοντας στα ρουθούνια τους. Άλογα που γυάλιζαν από αίμα, το ίδιο τους το αίμα, λες κι έτρεχε από πάνω τους σαν ιδρώτας. Άλογα που τραβούσαν άρματα, τοξότες με βαλλίστρες που μόλις διακρινόνταν, και μπροστά τους ο καρβαλάρης, με το τομάρι του θηρίου τυλιγμένο γύρω από την πανοπλία του και το πρόσωπο με τα άγρια δόντια, ένα σκοτεινό κενό.

Και τώρα έρχονταν πάλι.

Ο Δικίνιος γύρισε πίσω στον έμπορο και κάρφωσε το ξίφος με δύναμη, διαπερνώντας με ένα τρίξιμο ακόμη και τη σπονδυλική στήλη. Ο έμπορος πέθανε με τα μάτια διάπλατα, και το αίμα από τον τελευταίο χτύπο της καρδιάς του να τινάζεται από την πληγή. Το σώμα έκανε ένα σπασμό, οι μύες έσφιζαν τη λεπίδα και ο Δικίνιος σηκώθηκε κι έβαλε το πόδι πάνω του για να τη βγάλει. Μετά, στάθηκε εκεί με το ξίφος να στάζει αίμα και κοίταξε πίσω, μέσα από το σκοτάδι και τη βροχή. Και τότε τον είδε. Μια σιλουέτα πάνω σε μια ράχη, να κοιτάζει προς το μέρος του. Οπλές που χτυπούσαν το έδαφος, δέρμα που γυάλιζε κόκκινο, εκπνέοντας τη σκόνη που έλαμπε από τον ήλιο, το κεφάλι με το διάπλατο στόμα και τα μυτερά δόντια από πάνω, κι ένα μακρύ ξίφος που γυάλιζε καθώς το κρατούσε ψηλά.

Θυμήθηκε πώς τον είχε πει ο έμπορος.

Ο πολεμιστής της τίγρης.

Ο Δικίνιος γύρισε νότια.

Άρχισε να τρέχει.